

UMEÅ UNIVERSITET

Wegelius journal 1808-1809

Databasdokumentation

Elina Nordung Omnell och Erling Häggström Gunfridsson

2026-01-12

Digitalisering och databasstruktur för Wegelius journal

Under Finska kriget 1808 – 1809 mellan Sverige och Ryssland upprättades militära fältsjukhus i Umeå med omnejd. Ett av dessa förlades till byn Röbbäck utanför Umeå, där läkaren Jakob Esaias Wegelius ansvarade för journalföringen. För mer information om Wegelius och Röbbäcks sjukhus, se artikeln Död i krigets skugga: mortalitet och dödsorsaker i Umeå landsförsamling och på Röbbäcks sjukhus under finska kriget 1808 – 1809 (Häggström Gunfridsson & Nordung Omnell, 2025).

Denna databas baseras på Wegelius journal (Kansallisarkisto Helsinki, n.d.; Riksarkivet, n.d.-a) och omfattar 1145 vårdtillfällen med uppgifter om regements- och kompanitillhörighet, soldatnamn och -nummer, datum för inskrivning, utmönstring och dödsfall samt medicinska diagnoser för perioden augusti 1808 – januari 1809. De ursprungliga handskrivna tabellerna har transkriberats till en digital tabell och kompletterats med standardiserade kolumner för att underlätta analys, jämförbarhet och vidare forskning. Syftet med denna dokumentation är att förklara hur databasen är uppbyggd och hur källmaterialet har bearbetats.

Databasen har kompletterats med kodning enligt det internationella systemet för historiska dödsorsaker, ICD10h (Reid et al., 2024) samt kategoriserats enligt de grupperade dödsorsaker som fanns i Tabellverkets samtida mortalitetsformulär. Dessa kodningar har lagts till för att öka jämförbarheten med andra källor.

- Överstruken text i källan anges inom hakparenteser [] i kolumnerna med källtrogen text
- ✕ -tecknet anger ett eller flera oläsliga tecken i källan i kolumnerna med källtrogen text
- Regementes- och kompaninamn har så långt det är möjligt kontrollerats mot mönsterrullor (Riksarkivet, n.d.-b, n.d.-c) i samband med standardiseringen

Variabelspecifikation

Kolumnrubrik	Beskrivning	Källtrogen text
Sidnummer	Sidnummer i källan	Ja
Ordningsföljd i källan	Noteringarnas ordningsföljd i källan	Nej
Regementets geografiska placering	Regementets huvudsakliga geografiska upptagningsområde	Nej
Regemente (källtroget)	Individens regementstillhörighet med källtrogen stavning	Ja
Regemente	Standardiserat regementsnamn	Nej
Kompani (källtroget)	Individens kompanitillhörighet med källtrogen stavning	Ja
Kompani	Standardiserat kompaninamn	Nej
Nummer	Soldat/rote-nummer	Ja

Namn	Soldatnamn	Ja
Inkomme (källtroget)	Datum för inskrivning inklusive övriga anteckningar som anges i källan	Ja
Inskrivningsdatum	Standardiserat inskrivningsdatum (YYYY-MM-DD)	Nej
Utmönstr. (källtroget)	Datum för utmönstring i källan	Ja
Utmönstringsdatum	Standardiserat utmönstringsdatum (YYYY-MM-DD)	Nej
Dödde (källtroget)	Dödsdatum i källan	Ja
Dödsdatum	Standardiserat dödsdatum (YYYY-MM-DD)	Nej
Blesserade (källtroget)	Skador och övriga anteckningar som anges i källan	Ja
Invärtes sjuke (källtroget)	Sjukdomar angivna i källan	Ja
Utvärtes sjuke (källtroget)	Sjukdomar angivna i källan	Ja
Standardiserade sjukdomar och skador	Standardiserade sjukdomar och skador baserade på de tre föregående kolumnerna. Enskilda diagnoser separeras med semikolon (;).	Nej
Sjukdomskategori enligt Tabellverket	Kategorisering enligt Tabellverkets samt två tillagda kategorier (ANNAN, SKOTT). Anges med förkortade kategorinamn i bokstavsordning.	Nej
Tabellverket kategorispecifikation	Anger vilka sjukdomar/skador som ingår i kategorin	Nej
ICD10h	Kod enligt ICD10h-systemet med systemets ordningsföljd	Nej
ICD10h Beskrivning	Kodbeskrivning enligt ICD10h-systemet	Nej
Överstruken individ	Indikerar om individen är överstruken i källan	Nej

Tabellverkets kategorier

Tabellverket, föregångaren till Statistikmyndigheten SCB, samlade in demografiska uppgifter från landets samtliga församlingar under perioden 1749 – 1859 (Demografiska databasen (DDB), CEDAR, 2025). De mortalitetsformulär som årligen skickades in till Tabellkommissionen för sammanställning innehöll sammanfattade uppgifter baserade på församlingarnas kyrkböcker.

Klassificeringen i dessa mortalitetsformulär omfattade år 1808 totalt 35 dödsorsakskategorier. Samtliga medicinska diagnoser angivna i databasen har kategoriserats efter dessa oavsett om individen har ett dödsdatum eller inte. Det innebär att denna klassificering använts även för de som överlevt.

Kategorinamn i förkortad form	Inkluderade dödsorsaker
BABÖR	Barnsbörd
BENBR	Benbrott, Krossning, Friska sår
BLODF	Blodflöd
BLODH	Blodhostning, Lungsot, Tvinsot
BRÄNNS	Brännsår, gamla
BUKRE	Bukref, Colik, Förstoppning, Magflen
BULNA	Bulnader, Rötbölder, Rosen, Kallbrand
DRAGS	Dragsjuka
FALLA	Fallandesot, Convulsioner
FEBRA	Febrar af alla slag
FROSS	Frosse, Älta med eller utan Vattensvullnad
GICKT	Gickt, Led- och Torrvärk
HALSF	Halsfluss och Strypsjuka
HJÄRT	Hjärtsprång hos Barn, Tandsprickning, Magref, Maskar
HÄLLO	Håll och Styng, Bröstfeber
INSPÄ	Inspärrat Bråk
KIKHO	Kikhosta
KOPPO	Koppor
KRÄFT	Kräfta
MAGTO	Magtorsk, Hård Mage, Trånsjuka hos barn
MÄSSL	Mässling
OANGI	Oangifven sjukdom
OLYCK	Olyckshändelser
RISEN	Risen eller Engelska Sjukan
RÖDSO	Rödsot, Diarré eller Utsot
SKARL	Skarlakansfeber
SKÖRB	Skörbjugg
SLAG	Slag, Stickfluss, Bråddöd
SPETÄ	Spetälska
STENP	Stenplåga och Vattenstämma
VASKR	Vattenskräck af rasande Djurs Bett
VAKRÄ	Vatten-Kräfta eller Likmask
VASOT	Vattensot, Andtäppa, Gulsot
VENER	Venerisk Sjukdom
ÄLDER	Älderdoms Bräcklighet

I databasen har två ytterligare kategorier lagts till:

- ANNAN: Andra diagnoser som inte ingår i ordinarie tabell
- SKOTTS: Skott- eller stickskador, med eller utan fraktur

Kategorin SKOTTS möjliggör en tydligare avgränsning av krigsrelaterade skador, vilka annars hade inordnats under SLAG: slag, stickfluss och bråddöd. De skottskador som orsakat frakturer finns därför under kategorin SKOTTS och inte i den ordinarie kategorin BENBR: Benbrott, Krossning, Friska sår.

Exempel på mortalitetsformulär från Tabellverket avseende år 1808 finns här:

https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/A0069031_00398

ICD10h

ICD10h är ett kodnings- och klassificeringssystem för historiska dödsorsaker på individnivå som baseras på det internationella klassificeringssystemet ICD10 från Världshälsoorganisationen WHO. ICD10h-systemet har till skillnad från det moderna ICD10 byggts ut med koder för historiska sjukdomsnamn och tar också hänsyn till landspecifika sjukdomsbegrepp. Samtliga medicinska diagnoser i databasen har kodats enligt ICD10h oavsett om individen har ett dödsdatum eller inte. Det innebär att även de som överlevt har fått en ICD10h-kod.

I denna databas har version 1 av ICD10h-systemet använts. Mer information om systemet finns här: <https://doi.org/10.17863/CAM.109960>

Kommentarer

- Vissa sidnummer har uteslutits ur databasen då de saknar individnoteringar. Andra sidor saknas i källan:
 - Sidnummer 1 saknar individuppgifter och är därför inte upptagen i databasen
 - Sidnummer 9 syns inte i Riksarkivets digitala kopia, men har kontrollerats mot finska arkivets kopia
 - Följande sidnummer saknas i källan: 10, 18, 21, 22, 25, 29, 30, 33, 34, 52, 64, 67, 68. Detta beror troligen på att sidnumreringen gjorts om av Wegelius, några av de saknade sidnumren syns trots överstrykning och har fått nya sidnummer.
 - Sidan 66 har en överstruken notering *Fortsättning från sidan 22*
 - Sidan 71 har endast rubriken *Wästmanlands Regementes Wargerings Bataljon* och saknas i Riksarkivets digitala kopia
 - Sidan 72 har endast rubriken *Wäst[erbottens]manlands regementes*
- Individer som är överstrukna i källan har registrerats samt bearbetats på samma sätt som de övriga och kan sorteras bort med hjälp av indikatorn i kolumnen Överstruken individ
- Skador, sjukdomar och datumuppgifter som är överstrukna i källan har standardiserats och kodats
- Noteringen *Sjukvakt* i källan har standardiserats och kodats som *Oangiven skada* eller *Oangiven sjukdom* beroende på om noteringen finns i kolumnen för skador eller sjukdomar. Noteringen *Sjukvakt* är inte en diagnos i sig men indikerar att individen

var inskriven på Rönneby sjukhus på grund av sjukdom eller skada och ännu inte var tillräckligt frisk för att bli utmönstrad. (Ekvall, 1955)

- Observera att datum samt uppgifter om individer och deras placering inom regementen och kompanier inte alltid är fullständiga eller korrekta. Databasen utgör en digitalisering av källmaterialet och återger informationen som den förekommer i originalkällorna.

Källor

- Demografiska databasen (DDB), CEDAR, Umeå Universitet (2025). *Tabellverket*.
https://doi.org/10.17197/tabellverket_v01
- Ekvall, S. (1955). Om krigssjukhusen och krigargravarna vid Umeå. In *Västerbotten: 1955* (Vol. 1955, pp. 95–126). Västerbottens läns hembygdsförbund.
- Häggström Gunfridsson, E., & Nordung Omnell, E. (2025). Död i krigets skugga: Mortalitet och dödsorsaker i Umeålandsförsamling och på Röbbäcks sjukhus under finska kriget 1808–1809. *Oknytt. Tidskrift För Johan Nordlander-Sällskapet*, 2025, 57–85.
- Kansallisarkisto Helsinki. (n.d.). *Lääkäri Wigeliuksen sairaspäiväkirja 1808–1809* (No. Suomen Sota 1808 – 1809 kokoelma, Sairaanhoita koskevat asiakirjat, IC:4_4). Kansallisarkisto Suomen Sota.
- Reid, A., Hiltunen Maltesdotter, M., & Murkens, M. (2024). *Historic cause of death coding and classification scheme for individual-level causes of death—Manual*.
<https://doi.org/10.17863/CAM.109960>
- Riksarkivet. (n.d.-a). *Krigshandlingar 1808–1809, Arkiv med löpande volymnumrering, SE/KrA/0395/0/702b*. Retrieved 23 June 2025, from
https://sok.riksarkivet.se/bildvisning/K0021496_00001#?c=&m=&s=&cv=&xywh=-1%2C-122%2C3507%2C2722
- Riksarkivet. (n.d.-b). *Riksarkivet—Arméns rullor*. Rullor 1724-; Riksarkivet. Retrieved 18 December 2025, from <https://sok.riksarkivet.se/armens-rullor>
- Riksarkivet. (n.d.-c). *Riksarkivet—Generalmönsterrullor*. Riksarkivet. Retrieved 23 June 2025, from <https://sok.riksarkivet.se/generalmonsterrullor>